

Elena Cristina ȘTEFAN

S-a născut pe data de 07.11.1984 la Tulcea.

Cărți publicate

Așa am fost eu, proză scurtă, Editura Coresi, 2016 (ediție revizuită, 2017); *Poveștile micuței Ra*, povestiri pentru copii, Editura Coresi, 2016; *Noaptea basmelor*, povestiri pentru copii, Editura Coresi, 2018; *În jocul umbrelor*, roman, Editura ePublishers, 2020.

Colaborări la reviste

Pictură în cuvinte; Convorbiri literar-artistice; Revista AC.

Participări la târguri de carte

2016, Bookfest: *Așa am fost eu*; 2016, Gaudeamus: *Așa am fost eu; Poveștile micuței Ra*; 2018, Bookfest: *Așa am fost eu; Poveștile micuței Ra; Noaptea basmelor*.

Extrase din referințe critice

Elena Cristina Ștefan este, ca mulți alții, un scriitor autodidact. De fapt, în opinia mea toți scriitorii sunt, mai mult sau mai puțin, autodidacți, fiindcă, după cât știm, meseria de scriitor nu o înveți undeva la vreo școală, ci cu ea te naști(...). A publicat până în prezent patru cărți, pe care mi le-a și trimis: *Așa am fost eu*, o carte de proză scurtă, editată în 2016 la Editura Coresi, și reeditată (și adăugită) în 2017 la aceeași editură; *Poveștile micuței Ra* (2016) și *Noaptea basmelor*, 2018 tot la Editura Coresi, iar în 2020, romanul *În jocul umbrelor*, la Editura ePublishers.

În volumul *Așa am fost eu*, prin acest titlu grav, în opinia mea, autoarea, de parcă ar fi trăit deja o viață de câțiva zeci de zeci de ani, ne pune-n față narațiuni din amintirile copilăriei, "trăiri în real cu alunecări în călătorii imaginare", gânduri care îi provocau insomniile și care își găseau odihna "sub puterea creionului", așa cum putem descoperi în conținutul cărții. Și tot ea ne spune: "Toate trăirile mele, că au fost printre oameni sau în

mijlocul naturii, mi-au secăt sau mi-au umplut sufletul. Nimic n-a trecut în indiferență..., m-au modelat, am cules de la tot”, le-a remodelat și le-a “dat nașetre”, le-a dat o altă viață, un alt mesaj trimițându-l în lumea, poate aceeași, poate alta, în care își duce traiul zilnic.

Elena Cristina Ștefan este un narator atent la detalii, chiar dacă proza sa este, așa cum ea însăși a denumit-o, proză scurtă. Știe să puncteze și să scoată în evidență un detaliu, un amănunt esențial de situație. Ne povestește despre satul bunicilor, (care nu era un sătuc oarecare, ci arhicunoscutul Letea, arhicunoscut datorită hârtiei care se fabrica acolo...), unde ea și-a petrecut puține vacanțe, “dar mirifice”. Povestește despre bunicul, Gheorghe Pădurarul, omul care “avea o pipă maro în colțul gurii, iar ochii îi erau mici și negri precum doi sămburi de măsline...”, care-și așeza “pălăria pe cap așa fel încât să nu-i tulbure gândurile care-l alergau spre infinit”, pe care-l vedea “citind poezii și studiind hărți”. Ne-o arată pe bunicuța ei, cu-ale ei plăcinte fierte, “vereniche”, cum li se spune-n zonă, plăcintele cu brânză peste care puneă smântână, despre șorțul mare al bunicii, pe care-l folosea deseori pe post de batistă spre a-i șterge copilei dărele lăsate de zeama pepenelui gustos, care i se prelingea pe coate, despre cum o aștepta bunica ei, la “gardul oborului”, cu cana de lapte “proaspăt muls”. Amintiri “prăfuite”, aduse-n actualitate, o năpădesc pe Elena Cristina, amintiri cu bunicii, cu satul Letea, cu malul Dunării, cu “valurile somnoroase și leneșe” uneori, și tumultuoase alteori, despre coliba ei, unde-și petrecea timp în vacanțe, despre “toanele dulci ale naturii” și despre cum umbla “cu picioarele goale prin nisipul proaspăt umezit”, despre cum, pe vreme de ploaie, “pe frunze cădeau în ușoare rostogoliri picăturile...dând impresia că toată pădurea plânge”, dar cum peste puțin timp, începe “să se audă trilul păsărilor”, soarele făcându-și apariția într-un superb “curcubeu”, “ca un pod peste apă”, iar “prezența lui îmbăgățea peisajul armonios, care desfăta privirile oricărui muritor”.

Povestindu-ne, își desvăluie bucuria trăirilor din copilăria fericită, dar și mâhnirea cauzată de faptul că acea lume mirifică a copilăriei, pe care o credea eternă, nu mai există azi, că acum “locurile sunt goale”, dar care “mai păstrează un parfum unic, o viață ascunsă...”, pe care autoarea o caută mereu. “Bunicii mei erau cerul și pământul, apa și lumina, iubirea și începutul”, și e greu să nu-i mai găsești acolo unde tu credeai că ai să-i găsești mereu, de oriunde te vei întoarce din călătoriile tale prin lume, dar, vai!!, nu, nu-i deloc așa, și autoarea ne spune: “N-am crezut vreodată ca o să vină O ZI”, fără să definească ce anume va aduce acea zi, dar noi știm, căci, citind, vom înțelege din text, regretul că, da, vine o zi, și pentru Elena Cristina Ștefan a venit, a venit ziua când, deschizând porțile ogrăzii bunicilor, nu i-a mai găsit acolo, ei n-au mai întâmpinat-o, bunicuța cu cana cu lapte “proaspăt muls”, nici bunicul “cu ochii lui ca două măsline”, ci au întâmpinat-o “locuri goale”..., deși copila, care e acum mare, credea că oriunde s-ar duce, orice ar face, “când voi deschide poarta curții lor, vor fi tot acolo, la gura sobei, potrivit focul pentru cele mai gustoase bucate, pentru plăcinta din cuptor și pentru plachia de pe plită”.... Un volum de excepție, un narator înăscut!

În celelate două volume, *Noaptea basmelor* și *Poveștile micuței Ra*, autoarea a născocit povești despre existența tărâmului fermecat, nimic altceva decât COPILĂRIA, tărâm care “există undeva, “există acolo unde ești tu, copile, există acolo unde există un pui de om” –iar tu copile, “ești un miracol, ești o cântare a Îngerilor...tu ești vlăstarul

pentru viitorul luminos”, nu altfel. “Tu, copile, ești puterea lui Dumnezeu exprimată prin tine”. O metaforă fantastică, exprimare delicată, care ne determină să ne dăm seama de trăirile sufletului autoarei, de vibrațiile majore și sensibilitatea Duhului din ea!

Elena Cristina Ștefan a scris povești pentru cei mici, dar cu trimitere și la cei mari. A scris povești cu tâlc, povești moralizatoare, povești care cuprind învățăminte. Dar, oare, astăzi mai au nevoie copiii, și chiar și maturii, de învățăminte? Mai au nevoie de povești cu tâlc, de povestiri moralizatoare ori de pilde? Se mai caută acum, în era *smartfon*-urilor ultraperformante, povestiri moralizatoare scrise pe hârtie. Acum când dai un *search* pe internet și ești servit cu-n *script* în care găsești “povestiri” de *Dezvoltare personală*, un NLP (neurolingvistic discurs) care îți sugerează că e *cool* să fii *trendy*, să ai un *smartfon jmecher*, sau o tabletă, pe care să ai jocuri, jocuri și iar jocuri, “pilde” care mai de care mai sofisticate și mai...nebulose, care te asurzesc cu zgomot și coloristică și cu ciudățenii sub chipul *omuleților verzi*, ovaloizi caraghioși, reptilienii care se joacă doar de-a-mpușcatele, cu niște arme ultrasofisticare, cu laser, careucid pe loc “dușmanul” sau pe oricare “intrus” oarecare, intrat în raza lor de acțiune, omuleți care, prin acțiunile lor, “învață” copilul doar să fie agresiv, doar “să fie...el însuși”, chipurile, și nicidecum să asculte de părinți, cum eram învățați noi și cum ar fi firesc –așa cum descrie autoarea noastră despre personajul din “Gărgărița neascultătoare”, care, neținând cont, neluând-aminte la sfatul părinților de a nu se îndepărta prea mult de casă, s-a depărtat și...s-a rătăcit, și-apoi a venit peste ea plânsul, teama, jalea. Noroc cu “firele de iarbă”, care “adună lacrimile gărgăriței”, și cu o veveriță milostivă, cu vrăbiile, ba chiar și lupul, care, toți, pe rând, au ajutat-o pe biata gărgăriță să-și regăsească casa și părinții. Moralizatoare povestioară, scrisă cu deosebită aplecare spre educațional-afectiv-constructiv, carte care ar putea fi folosită ca manual de gimnaziu, dar cine să-l bage-n seamă pe un scriitorăș de provincie...și-apoi, în 2021, cine să mai aibă nevoie de un astfel de manual moralizator, când guvernanții propun ca, încă de la grupa mică de grădiniță, de la vârsta de 3 ani, copiilor să li se predea lecții despre...sex!! Ca să nu mai fie, chipurile, proști, să mai creadă că i-a adus...barza.

Cine mai vrea astăzi să afle despre spiritul Crăciunului? Mai nimeni. Ei bine, Elena Cristina Ștefan se *riscă* și scrie povești despre Crăciun. Scrie despre Moș Ene, despre Zâna Măseluță (și nu face asta doar de dragul poveștii, ci ca să-și liniștească copilașul căruia îi căzuse un dințișor și care tremura tot, până ce mama lui l-a luat și l-a strâns la sânul ei, îmbrățișându-l, de unde el putea auzi “cea mai încântătoare melodie”, inima mamei, care bătea cu putere și cu...iubire! Ce tândră imagine!! Ce tablou magnific!!

Despre scriitura Elenei Cristina Ștefan și despre cărțile ei de povești pentru copii am scris în *Convorbiri literar-artistice* nr. 11, iulie-august, 2019, un amplu comentariu, o recenzie, în care, printre altele, spuneam: “Elena Cristina Ștefan scrie, cu precădere, povești pentru copii. Frumoasă preocupare, determinată, foarte probabil, de apariția primului ei copil, o fetiță. În *Poveștile micuței Ra*, o colecție de 12 povestiri suave, apărută la Editura *Coresi*, în 2016, autoarea face primul pas cu un citat despre ce consideră ea că este copilăria: “Copilăria... perla care se adâncește, cu vremea, tot mai mult în suflet.” Apoi, în Prolog, începe derularea poveștii tărâmului fermecat: “Se făcea odată că era un tărâm veșnic tânăr, fermecat. Era tărâmul copiilor, pui-de-om, ființe cu suflet curat și lumină caldă în inima lor, care radia în sclipiri magice prin ochișori curioși.

Acest tărâm fermecat se numește Copilăria și există acolo unde există un pui de om, acolo unde ești tu, copile! Tu ești un miracol, ești o cântare a Îngerilor. Tu ești speranța mea și a părintelui tău. Tu ești vlăstarul pentru viitorul luminos. Tu ai culoarea magică și puterea de a transforma. Privește-te-n oglindă și admiră puterea Lui Dumnezeu care s-a exprimat prin TINE. Păstrează în sufletul tău și dăruiește mai departe sclipiri, bucurii, zâmbete, giumbușlucuri și povești". "Tărâm magic", "pui de om", "miracol, cântare a Îngerilor", "speranța mea și a părintelui tău", iată frumusețe, farmec, gingășie, duioșie, toate la un loc, sentimente stărnite, așa cum am spus, de apariția în viața autoarei a primului ei copil. În fiecare dintre povestiri, pe lângă magnifica frumusețe a narațiunii, pe lângă mulțimea de magice metafore, enumerate, câteva, mai sus, există un substrat pilduitor, un sfat, o povață, îi este insuflată câte o învățătură, -o cunoaștere despre natură, lucruri, viață, întâmplări-, unui copil care va citi sau căruia îi va fi citită cartea de mama, tata, bunicul, bunica. (...).

În povestirea "Regele de la Zoo", puiul de leu (care, evident, poate fi oricare copil), care fusese crescut în captivitate și care-i cere mamei lui să-i spună unde-i casa lui, căci: "Vreau să evaderez de aici, vreau să ajung acolo unde trebuia să mă nasc", primește de la demna leoaică-mamă un sfat nemaipomenit, o învățătură absolut sublimă: "Dragul meu, învață să fii rege acolo unde te-ai născut"! Magnific sfat! Aș zice că ar putea fi o pildă de efect chiar și pentru adolescenții de azi, pentru tinerii care au plecat în lume să-și caute șansa de a fi *regi* pe tărâmurile străine...

Elena Cristina Ștefan este o autoare care-și merită locul, ce-ar trebui bine stabilit în literatura pentru copii, (n-ar strica să ajungă să lectureze măcar o dată în cenele d-lui Victor Gh. Stan, care patronează și secția de *Literatură pentru copii și tineret* din cadrul *Uniunii Scriitorilor*), pentru că, dacă poveștile ei pentru copii vor ajunge la cei cărora ele, cărțile, li se adresează, sfaturile, învățăturile, frumusețea și gingășia pildelor vor fi însușite și vor da, cu siguranță, roade.

O importantă lecție, o concluzie vizionară găsim la finalul unui capitol: "Timpul luă cuvintele și le transformă în fapte fără ca mama Moș să mai poată face ceva". Ce-aș mai putea zice? Decât aceea că e foarte important să fim atenți la...cuvinte! Ele străbat timpul și se transformă, și ne putem trezi, peste ani, în fața...*cuvintelor* noastre! Ele, devenite fapte, foarte posibil, ne vor judeca!

Ceea ce vreau să mai adaug este aceea că autoarea își azonează poveștile cu desene, cu grafică, iar ilustrațiile de pe coperti îi aparțin tot ei, ceea ce nu-i chiar de colea! Nu oricine are și condei și penel, ori ea le mănuieste pe-amândouă cu măiestrie...artistică, cu mult har. Elena Cristina Ștefan este un filon de aur curat! Nu spun vorbe mari!! Știu ce spun. Știu pentru că știu, și știu pentru că am citit, i-am citit opera și am rămas mută de uimire în fața multitudinii minunăției metaforelor, a stilului unic de formulare a frazelor din cărțile de povești pentru copii, unde nu e deloc simplu să jonglezi cu cuvintele, deoarece copiii sunt genii, au mintea brici și-ți pot pune întrebări care te-ar putea încuia... (...).

Narațiunea curge limpede, ca o apă cristalină de izvor, care-l adapă pe cititor, stingându-i setea. Pot spune, fără teama de a greși, că am găsit în cărțile acestei autoare minereu de mare preț și mai spun despre ea că este un narator de excepție. Cărțile ei de povești pentru copii ar merita să ajungă în mânuțele tuturor copilașilor, ca să fie citite,

fiindcă au savoare, au basm, au eroi, și, totodată, copiii vor găsi în ele răspunsuri la multele lor "de ce-uri". Elena Cristina Ștefan, deși nebăgată-n seamă de critica literară, este un scriitor valoros și-i doresc să descopere cât mai repede posibil calea de a se pune în valoare în literatură!! (**Antoneta Rădoi**, Redactor-șef *Convorbiri literar-artistice*, 2019).

În jocul umbrelor, (Editura *ePublishers*, 2020), este un roman în care autoarea, Elena Cristina Ștefan, re trăiește pe hârtie o parte dintre amintirile importante, „asfaltate” de timp, și o face într-un ritm literar actual, respectiv cel al persoanei întâi și al tuturor formelor de trecut ale verbului, utilizat de naratorul modern de proză emoțională. Practic, deși ideea nu e practică deloc, în fapt este povestea unui spirit călător prin mai multe etape ale unei existențe și chiar prin mai multe existențe ale lui, cu popasuri în neantul – sau raiul – de unde provine inițial, alături de un înger însoțitor.

Firul narativ este extrem de simplu. Temporal, amintirile pământene ale primilor ani de viață se plasează în perioada imediat postdecembristă, când o orânduire socială nefastă se schimba într-una încă fără cap și coadă, în care se dărmaseră norme fără să se stabilească altele și în care „zahărul era” tot „scump”, îndulcind astfel ceaiul de mentă, fiert la ibric, „cu puțină miere aurie, din care mai îndepărtam câte o furnică înecată în lăcomie” – iată doar un infim detaliu, ce denotă, pe de o parte, o stare socială anume și, pe de altă parte, o fire înzestrată cu o mare sensibilitate. Localizate într-un spațiu concret, amintirile retrăite pendulează între o regiune ușor atemporală a Tulcei și un orașel din Italia – Faenza.

Structural, romanul se definește în etape destul de clar conturate, cu intercalări minore între ele pe parcurs. Copilăria este marcată de grădiniță, o clădire „angoasantă, lipsită de căldură sufletească și cu vopseaua coșcovită și verde”, ca un „decor răvășit de război”, unde trona o educatoare ca o „bufniță mare, imensă, cât toată catedra”, care o „privea pe sub sprâncene, fără să-și ridice ochelarii mult căzuți”. Și mai este, de asemenea, marcată de prezența mamei, „crăiasa din poveștile care-mi animau copilăria” – o mamă ce trebuie luată ca noțiune abstractă, deoarece o regăsim ulterior pe însăși protagonista cărții în aceeași ipostază și chiar în roluri inversate între mamă și fiică. Maturitatea este cuprinsă în firul emoțional expus mai jos, iar bătrânețea încheie frumos și rotund cartea – vom vedea la momentul respectiv.

Firul emoțional, așadar, este complex și dezvoltat pe multe planuri care se întretaie între ele, în etape și senzații – un fel de dovadă a unor tipare repetabile fluid în relațiile interumane în general și în cadrul unui spirit care traversează mai multe existențe în special, până la însușirea lecțiilor de viață necesare. Conform acestor reguli nescrise, îl regăsim, de exemplu, pe Florin în Fabio de mai târziu, savurăm reîntâlnirea peste un timp nedefinit cu Bogdan sau ne întrebăm cine este Igor, din final(...).

(...) Personajul principal al cărții, este Asel – îngerul păzitor și provocatorul ludic al acestor memorii. Retrăitul amintirilor face parte din pariul cu îngerul.

Amintirile autoarei nu se opresc numai la existența propriu-zisă, ci sunt premergătoare concepției. Ele încep mult înainte de a veni pe lume – în raiul plin de frumusețe și creație, al cărui dor rămânem să-l purtăm, ca oameni, pe parcurs: „Înainte ca mama să-mi dea zile, stăteam în grădina lui Dumnezeu.” Cu Asel pleacă de acolo, din

rai, el se află „mereu printre aleile gândurilor” și revine ca un leitmotiv la trecerile dinte capitole și secvențe ale vieții pământești.

Drept final, filosofia autoarei se poate rezuma în înseși cuvintele acesteia, „prezentul e doar o noțiune abstractă”. Portretul Cristinei din roman ne determină, de altfel, să îi înțelegem proveniența: „Aveam pletele atât de lungi, încât se încurcaseră printre crengile copacilor, dar veșmintele mele, din mușchi verde de pădure, începeau să se retragă înspre ființa mea.”

În *jocul umbrelor*, care începe și se termină rotund, regăsim, la început și la sfârșit, în contexte diferite, simbolul ghindei – ghinda este considerată din vechime o emblema de prosperitate și putere, care aduce noroc. (**Issabela Cotelin**, scriitor, din *Convorbiri literar-artistice* nr. 23)

În romanul *În jocul umbrelor*, (Editura ePublishers, 2020) alcătuit din cinci părți, care începe cu un lung *motto*: „Mai am în piept doar o inimă, dar și ea e a ta!”; „Când lacrimile nu vin din ochi, ci din centrul existenței, ce e? Când vin cu putere și rup barajul pleoapelor, inundând ochii lipsiți de lumina existenței care se năruie când nu apari în lumea mea, ce e. Închid ochii și strâng vâltoarea lacrimilor între gene.”, Elena Cristina Ștefan ne pune-n față un moment, moment-monument -aș zice, dacă nu m-ar apostofa literații, și-i rog să n-o facă!, de dragul colegialității- de imaginație, de meditație profundă asupra vieții(vieților), ne pune-n față niște frământări de gând, preocupată fiind de reîncarnarea omului. Redă niște imagini văzute de ea în *...lumi paralele* sau, mai exact, descrie unele trăiri din vieți repetate, trăiri succesive de viață ale ei,-dar extrapolând, acestea pot fi ale oricărui om-, vieți în care omul revine pe *Planeta Albastră*, unde vine (sau este trimis!!) cu un scop bine definit, unde vine (acum, în momentul trăirii, aici; moment repetitiv, în viziunea autoarei, și nu doar a ei!), pentru că are o treabă de făcut, pentru că în viețile trecute n-a știut cum să-și gestioneze bine anii, fiindcă acum „trebuie” să-și îmbunătățească karma, să „lucreze” la „destin”, să repare greșeli din vieți trecute, să regleze benefic conturi cu oameni cu care a conviețuit neprincipial în viețile trecute, poate să mai iubească o dată așa cum ar trebui, ca să-și bucure, cu-adevărat, sufletul(plecat neîmpăcat dincolo, după viața sa anterioară), -să nu mai „rupem sufletul în bucăți” (nici pe al nostru, nici pe al celui de lângă noi, oricine ar fi acela: tată, mamă, bunici, soț/soție, copil ori, pur și simplu, un semen oarecare)-, poate să-și educe mai bine un copil sau să-l iubească mai mult, ori să fie mai tolerant cu partenerul/părinții/semenii, să nu mai acționeze grobian la primul instinct, să nu mai deziluzioneze pe cei dragi, nici să le dea speranțe deșarte, promițându-le marea cu sarea, poate să facă/facem alegeri mai bune, mai chibzuite, vine să se purifice prin...*lecții de viață*, unele dure, altele fantastice, mângâietoare de suflet...

Povestirile autoarei, descrierea situațiilor, limită uneori, sunt trăiri ale multora dintre noi (mai puțin ale mele, eu cred doar în Înviere, și asta doar o singură dată, afară de învierea, de trezirea de după fiecare cădere în păcat, care este multiplă, și căderea și trezirea). Da, unora li se întâmplă situații ca cele descrise de autoare în romanul *În jocul umbrelor*, -bine gândit titlul, căci, da, „umbrele” ne-nvăluie, uneori, pe unii, și ne duc într-un „joc”, pe care, neavând încotro, „îl jucăm”, nedumeriți, uimiți de-ntâmplare, de „eroii” pe care...parcă i-am cunoaște, de rolul pe care ni-l cere întâmplarea să-l jucăm.

Destui cititori se vor regăsi în amintirile din romanul Elenei Cristina Ștefan, fiindcă foarte mulți oameni au deja-vu-uri. Și nu cred că asta li se întâmplă doar acelor care au frământări vizavi de mistic, ci mulți sunt, pur și simplu, smulși din cotidian, la un moment dat, pe neașteptate, și purtați pe cărări pe unde, ajungând, li se pare că ei au mai fost pe acolo, că știu exact traiectoria drumului, că știu o clădire, o persoană, chiar comunică cu aceasta ca și cum ar cunoaște-o de-o viață, ca și cum ar avea ceva de lămurit, se regăsesc într-o grădină, într-o pajiște, se simt minunat, de parcă ar fi de-acolo de-o veșnicie, ca și cum sufletul lor asta ar fi căutat întreaga lor viață pământeană și ar fi nădăjduit să ajungă în oaza de mister și împlinire...

Înțelegem din roman că venim și revenim în viața aceasta, ori de câte ori n-am trăit-o cum trebuie, venim să servim porția de *lecții de viață*, venim până învățăm să facem pace cu noi înșine și cu ceilalți, spre împlinirea sufletului.

Citind cartea, cap-coadă, de mai multe ori, o carte de excepție, am dat peste un paragraf și țin să-l citez în încheiere: "Credeam că viața mea este foarte condimentată, dar ascultând și poveștile altora (în speță povestea din cuprinsul acestei cărți; n. r. A.R.) constat că tot haina vieții mele aș îmbrăca-o, fără să mă mai plâng"(pg.176). (**Antoneta Rădoi**, *În jocul umbrelor*, din *Convorbiri literar-artistice* nr. 22/2021)

Iată-ne în fața unui joc subtil, la care ne invită scriitoarea Elena Cristina Ștefan, *În jocul umbrelor*, Editura ePublishers, București, 2020. Un roman ce cuprinde lecții de viață care te surprind, altele în care te regăsești, dar toate într-o continuă căutare și regăsire de sine, de a înțelege sensurile ascunse ale sincronicităților și hazardului în care plonjăm, cu sau fără știință, neștiind niciodată cum este mai bine.

Încă din prima parte, „Pictură din cuvinte” ne întâmpină cu o scriere profundă, acaparatoare, cu trimiteri mitice, cu rezonanțe cosmice care îți umplu inima cu emoții și amintiri, cu personaje frumos conturate, care între plâsmuirile imperfecte ale naturii sau ale destinului, sunt descrise sublim de autoare, își trăiesc întâmplările, visele sau dezamăgirile. Romanul redă viața personajului feminin principal, care poate fi sau nu chiar autoarea, o viață cu urcușuri și coborâșuri, în țară și în orașul italian Faenza, unde pleacă cu fetița ei Emilia, încercând să-și refacă viața.

Acțiunea se petrece pe mai multe planuri, cu reveniri nostalgice la casa părintească, la bucuriile copilăriei. Ce frumos ne prezintă: „mama-zâna iubirii și a liniștii” (pg.20), amintiri de la grădiniță, cu educatoarea „ca o bufniță mare”... Asel care îi dăruise „menirea”... „cu locurile care spun povești”... „eram copii veseli cu cheia de la ușă pusă pe o ață groasă, la gât. Eram responsabili și trăiam copilăria” (pg.71), amintiri de la derdeluș, atmosfera de basm din casa părintească sau „Timpul mă legăna în brațe”... „percepeam melodia naturii”... „senzații difuze” (M-am grăbit).

Alteori ne poartă în lumea îngerilor, ne vorbește de botezul stelelor, de jocul puilor de găină, redă amprenta timpului, difuzorul la care asculta actualități, pe Rozina și Negruț, stă de vorbă cu Dumnezeu dorind „să vină pe pământ cu omenie”(p.29). Motivul oglinzii apare des într-o căutare de sine și de sensuri.

Personajele masculine din viața ei, fiecare venind la momentul cuvenit, Asel, Florin, Toni, apoi Fabio, nu fac decât să-i întărească convingerile că aceștia nu îi oferă decât incertitudine și nesiguranță. Povești de viață, de cuplu, de iubire, trăite de ea sau

de alții, care redau lupta continuă a femeii de a fi fericită alături de un bărbat integru și iubitor și de a-și crește cu demnitate copilul.

Face analize pertinente, de fin observator trăgând concluzii: „*natura bărbatului contrazicea toate legile firii.... El iubea femeia în general*”,... „*doar noi mai tindem uneori, să-i ducem pe o culme prea romantică pe unii dintre ei, însă toți vor face la fel*”, înșelându-și soția.

Viața o călește, o face o femeie puternică, ce își asumă singurătatea: „*În singurătatea mea, aveam mai multă veridicitate, autenticitate*” (pg.62).

Întâlnim comparații care ne încântă și surprind: „*mă simțeam ca în placentă și așteptam renașterea*”; „*sărut iudaic*”; „*păsările de noapte taie liniștea stelelor*” (pg.65).

Foarte des vorbește cu ea însăși la o cafea: „*ok, mi-am învățat lecția, îmi pare rău că m-am încăpățânat să rămân într-o relație care nu duce nicăieri. De ce nu pot să rup acest cerc care se repetă,și se repetă parcă la infinit? ce mai am de învățat?*” (pg.84). „*Îmi trebuia o reconfigurare de traseu prin viață*” (pg.93) ori „*Mă iubesc așa cum eram și mă vreau înapoi*”... „*Nu mai vreau să fiu un personaj figurant printre trăirile tale. Eu pot să fiu personajul principal în propria poveste*” (pg.96).

Cerul îi este mereu aproape: „*Steaua mă privea de departe*”,... „*revărsa asupra existenței mele, toată puterea magică a universului.*” ... „*noaptea mă preschimba în făuritoarea destinului meu*” (pg.96). „*Universul făcea parte din mine, iar eu eram parte din univers*” (pg.132).

Lecții pe care le învață trăind pe rând, cea a durerii, a despărțirii, a iubirii, a singurătății, a înțelepciunii odată cu înaintarea în vârstă: „*Fericirea o caut în mine și în tot ce pot să văd frumos în natură, în tot ce universul ne oferă*” (pg.133).

Reflectând asupra titlului romanului, mă întreb care umbre îi bântuie existența, umbra celui pe care l-a iubit, sinele său, umbrele nopții, ale trecutului, cele din oglindă, umbrele destinului unde nu știi când se crează fereastra spre a „*reîncepe să se scrie viața?*” (pg.94). Dar autoarea ne spune: „*Umbrele trecutului dansează ca într-o horă a ielelor...; Merg zâmbind apusului care trage după el cortina. (M-am întâlnit cu bătrânețea!* pg.206) Da, suntem fiecare una din miliardele de ghinde ale copacului cosmic, menite spre a rodi(...).

Un roman psihologic, lecturat cu mare plăcere, care denotă talentul scriitoricesc al autoarei, o prezență deosebită în acest areal atât de zbuciumat al literaturii. (**Aurelia Rînjea**, scriitor, *În oglinzile sufletului*, Cuvânt de lansare a cărții, publicat în *Convorbiri literar-artistice* nr 23, iul-aug. 2021)

Profil realizat de **Antoneta Rădoi**

Redactor șef Revista **Convorbiri literar-artistice**